

До 100-річчя від дня народження відомого токсиколога, доктора медичних наук, професора Броніслави Самуїлівни Бравер-Чернобульської (01.07.1925–20.05.2015)

Броніслава Самуїлівна Бравер-Чернобульська народилася в 1925 році в м. Житомирі в сім'ї лікарів.

На початок Другої світової війни вона закінчила дев'ять класів загальноосвітньої школи. Була евакуйована в селище Шурги Сурхан-Дар'їнської області Узбецької РСР. У 1942 році Броніслава Самуїлівна закінчила підготовчі курси та вступила на лікувальний факультет медичного інституту в столиці республіки. Після закінчення третього курсу в зв'язку з реєвакацією була переведена на четвертий курс Київського медичного інституту, який закінчила з відзнакою в 1947 році та за рекомендацією вченої ради медінституту вступила до аспірантури Українського санітарно-хімічного науково-дослідного інституту.

Після закінчення аспірантури в 1950 році весь свій трудовий і науковий шлях пройшла саме в цьому закладі (нині ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України»).

У 1950–1958 роках працювала в. о. старшого наукового співробітника, у 1958–1963 роках – завідувачем організаційно-методичного відділу, у 1963–1971 роках – старшим науковим співробітником, у 1971–1992 роках – керівником лабораторії експериментальної терапії, у 1992–1994 роках – головним науковим співробітником цієї лабораторії, згодом – однойменного відділу.

Б. С. Бравер-Чернобульська кандидатську дисертацію захистила в 1952 році, докторську – у 1971 році. У 1960 році їй було присвоєно вчене звання «старший науковий співробітник», у 1974 році – вчене звання «професор». Професор Б. С. Бравер-Чернобульська протягом багатьох десятиліть була провідним спеціалістом у галузі токсикології, визнаним в Україні та за її межами.

У ранній період своєї наукової діяльності Броніслава Самуїлівна займалася вирішенням наукових задач спеціальної токсикології, вивченням профілактичних засобів та антидотів, зокрема унітіолу, який саме в той час було розроблено в Інституті та проведено його всебічне дослідження. Зокрема, Б. С. Бравер-Чернобульська встановила високу ефективність унітіолу при отруєнні деякими важкими металами.

Професор Б. С. Бравер-Чернобульська як керівник лабораторії, яку очолювала понад 20 років, разом зі співробітниками працювала в напрямі

вивчення механізму дії токсичних речовин і розробки на цій основі принципів профілактики та терапії інтоксикацій. Також у лабораторії проводились імунобіологічні дослідження, спрямовані на розробку принципово нових підходів і методів визначення в біологічних середовищах токсичних агентів, методів діагностики отруєнь ними.

Теоретичні дослідження, що проводились в лабораторії, мали на меті вивчення патогенезу інтоксикацій і розробку принципово нових підходів до профілактики та терапії отруєнь. Пошук лікарських засобів, який проводився в лабораторії, базувався на встановленні закономірностей зв'язування ксенобіотиків у процесі їхнього транспорту та ролі ендогенних фізіологічно активних речовин (лейкотрієнів, простагландинів та ін.) у процесах детоксикації з метою розробки принципово нових підходів до питань профілактики та терапії інтоксикацій.

Професор Б. С. Бравер-Чернобульська є автором / співавтором понад 170 наукових праць, зокрема 15 авторських свідоцтв на винаходи, 3 монографій, багатьох інструкцій і методичних матеріалів. Під керівництвом Броніслави Самуїлівни підготовлено та захищено 11 кандидатських і 2 докторські дисертації. Протягом багатьох років професор Б. С. Бравер-Чернобульська була членом вченої ради, брала активну участь у громадському житті Інституту та діяльності товариства фармакологів України. Двері її робочого кабінету завжди були відкриті для кожного співробітника, хто потребував професійної поради, поштовху до нових досліджень.

Б. С. Бравер-Чернобульська нагороджена значком «Отличнику здравоохранения», медалями «За доблестный

труд в ознаменование 100-летия со дня рождения В. И. Ленина», «В память 1500-летия г. Киева», «Ветеран труда».

Основні праці Б. С. Бравер-Чернобульської:

- Унитиол в терапии интоксикаций тяжелыми металлами, в кн. Тиоловые соединения в медицине, Киев, Медгиз УССР, 1959 (співавт.);

- Клиника интоксикаций фосфорорганическими соединениями, в кн. Краткий курс лекций по фосфорорганическим веществам, Госмедиздат УССР, 1959 (співавт.);

- Мышьяковистый водород, в кн. Руководство по токсикологии отравляющих веществ, Киев, Изд. «Здоровье», 1964 (співавт.);

- Люизит, в кн. Руководство по токсикологии отравляющих веществ, Киев, Изд. «Здоровье», 1964 (співавт.);

- Нехолинэстеразный компонент в молекулярном механизме действия реактиваторов холинэстеразы, ж. «Бюллетень экспериментальной биологии и медицины», 1982, № 6, С. 66–68 (співавт.);

- Механизмы конформационной адаптации альбумина к лигандам различного химического строения, ж. «Биохимия», 1983, Т. 48, № 4, С. 645–651;

- Динамическая структура сывороточного альбумина при взаимодействии с низкомолекулярными токсическими агентами, ж. «Вестник АМН СССР», 1983, № 4, С. 63–68, (співавт.);

- Проникновение и прочность связывания кадмия и его комплексов с унитиолом и димеркаптопропанолом в клетках, ж. «Фармакология и токсикология», 1984, № 3, С. 104–108, (співавт.);

- Молекулярные механизмы действия дитиолов, ж. «Вестник АМН СССР», 1984, № 11, С. 75–84, (співавт.);

– Взаимодействие ксенобиотиков с сывороточным альбумином как специализированный эволюционно обусловленный защитный механизм, «Доклады АН СССР», 1985, Т. 282, № 2, С. 474–476 (співавт.).

Декілька поколінь учених пройшли школу професора Б. С. Бравер-Чернобульської, талановитого вченого-токсиколога. Усі, хто мав щасливу нагоду набувати досвід наукової роботи та спілкуватися з Броніславою Самуїлівною, завжди з великою пова-

гою та подякою згадують її, пам'ятають як професіонала, надзвичайно доброзичливу, мудру та світлу людину.

*ВГО «Асоціація фармакологів
України»*

*ДУ «Інститут фармакології та
токсикології НАМН України»
Редакційна колегія журналу
«Фармакологія та лікарська
токсикологія»*